

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 „ — „ Na štvrt roka — — 1 „ — „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Za vydanie zodpovedný JÁN MOLNÁR, prälát</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. kër., Ferencz-József-rakpart 77. szám. sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	---	---

Ohnivá voda.

Indiáni Severnej Ameriky pálenke kedysi dali meno ohnivá voda. *Ohnivá voda*, ktorá puštoší, šíri sa a usmrťuje život. *Naplňuje nemocnice, blázince a árešty*. Šíri choroby, nadovšetko suchoty. Ruší svornosť v rodinách. Prameňom je najviac hriechov a zločinstva.

Kto nemierne pije pálenku, není viac slobodným, samostatným človekom. Nevie nad sebou panovať. Není pánom svojich skutkov. Stane sa otrokom; otrokom svojho hrdla. Zlostnej náruživosti svojho hrdla obetuje peniaze, statočnosť, zdravie, rodinné blaho, ba i svoj vlastný život.

Ohnivá voda, toto peklo večne horiacich náruživostí, korheťovi nikdy nedá pokoja. Jednotajne ho dráži, aby znovu a vždy viacej pil.

Ohnivá voda vykynožila už mnohé mohutné a prekvitajúce národy.

Ocelových svalov Indián kedysi jednoduchou jeho válečnou sekerou prevládal najhroznejšieho dravca amerických planín, ako byvol veľkého sivého medveďa. *A tohoto mohútneho rodu usmrťujúcim jedom bola pálenka.*

Ruského ľudu najhroznejšia choroba je tiež vutka, ruská pálenka.

Rusinskému roľníkovi kus po kuse jeho pozemkov s pomocou pálenky trhá zpod nôh nenasýtený a lakomý «kazár». **Bo pálenka a úžera sú dvojčence.**

Najnebezpečnejším nepriateľom národov je pálenka. Obrana a boj proti pálenke v Amerike je vážnejšou otázkou, ako každého druhu politika. Aj ruský cár, ktorý ináč ani mak nešetří

život človeka, milliony a milliony zotročených mužikov svojich ženie do dažďu šrapnelov a granátov, k ochrane svojich poddaných najnovšie veľmi prísne úkazy vydal proti užívaniu liehových nápojov, zvlášte pálenky.

V tejto otázke ale ako stojíme v Uhorsku?

Šárišská stolica pred niekoľko rokami vyniesla uzavretie, aby v nedeľu a vo sviatok na jej územi krémy boly zatvorené. Čo sa ale stalo? Vláda toto uzavretie zničila a to s tým čudným odôvodnením, že by následkom toho uzavretia najväčšiu škodu mal štát, bo najviacej špiritusu, liehových nápojov míňa sa práve v nedeľu a vo sviatok.

Kresťanská ľudová strana, ako je vôbec známo, vždy rozhodne bojovala proti nemiernemu užívaniu liehových nápojov a v prvom rade pálenky. Vyslanci tejto opravde ľudovej a jedinkej kresťanskej strany politickej aj v posledných válečných zasadnutiach mohútne slovo svoje zdvihli proti nemiernosti a opilstvu. Terajší ministerpredseda v jeho odpovedi ale za dobré uznával uzavretie svojich predchodcov a k tomu doložil len to, že zdvihnú cenu špiritusu (liehu) a vtedy vraj ľudia budú menej piť, pritom ale žiadnej škody nebude mať štát.

Dľa týchto slov ministrapredseda teda špiritusu (lieh), pálenku neslobodno považovať za nebezpečenstvo, lež za dobrodenie ľudu. Jestli náš ľud nebude piť mnoho pálenky, na mizinu vyjde krajina. Nebude mať z čoho platiť úradníkov, sudcov, štátnych profesorov a učiteľov. Nebude mať za čo stavať školy a deti vyrastú sprosté ako hlúby. Vtedy ani vojska nebude, bo pušky a kanóny

stoja hroznú peniaz. Moskál ale a Talian vtedy slobodne si podmania krajinu.

Hľa, takýto vážny zástoj hrá pálenka pod vládou pracovnej strany. Keď neprší na nás pálenka ako hustý dážď, vyschne pôda celej krajiny Marianskej!

Dľa nariadenia jedného ministra výučby, ktorý bol šlachetnejšieho ducha a múdrejších náhľadov, ako jeho predchodcovia a jeho nástupca, naši učítelia každoročne protiliehovú dni vydržiaujú v školách. Povzbudzujú malých žiakov a útle dievčence, aby nepili pálenku, *bo špiritus, pálenka ohlupuje a usmrťuje.*

Ubohí učítelia a chudiatka učiteľky! Vyučujte len a držte kázne o tej pálenke! Veď preto pálenku predávať budú v každej dedine a vymeriavať i v tom najmenšom a najšpinavejšom skliepku. Pečlivo starať sa budú o to, aby všade bola pálenka! *Ešte aj tam, kde neni kostola a školy, nemocnice a útulne.* Hlavná práca pracovnej strany v tom záleží, aby šenky a šnapsbutiky vo dne v noci otvorené byly u nás nielen v robotné dni, lež aj v nedelu a sviatky.

U nás je ale škoda každého múdreho slova! Bo aby sme zcela otvorene výrazu dali našemu presvedčeniu, v celej tejto otázke *nejedná sa hlavne o pokladnicu štátu, lež o tú asi jedon million obyvateľstva počítujúcu čriedu, ktorá zväčša zo zahrančia k nám dovandrovala a túto ohnivú vodu varí a predáva.* Táto nesmie byť oškodená. Ku nej patriaci ľudia najväčší páni sú v Uhorsku. Sú to väčší páni, ako ministri, ba sú oni väčší páni aj ako generáli. Farizejstvo s tou ohnivou vodou ale prevádzajú ďalej. Štát síce aj napatým žiadať bude od učitelov, aby proti pálenke držali prednášky, *sám ale o to sa stará, aby pálenky míňalo sa čím viacej.*

My sme vždy to stanovisko zastávali, že neni dost len rečniť proti pálenke. Poučovanie mládeže a dospelého ľudu je pravda potrebné, to je ale len polovičatá práca. *Príležitosť plodí nielen zlodejov, lež aj korhelov. Tieto príležitosti treba zmenšovať a vtedy menšie bude aj nebezpečenstvo. V nedelu a vo sviatok krčmy majú byť zatvorené.*

G. K.

Krestania katolíci, organizujte Katolícku Ludovú Jednotu!

Stručný prehľad najnovších válečných udalostí.

Angličania a Francúzi proti hrdinským čatám nemeckým pred pevnosťou Verdun nevládu dosiahnuť žiadnych úspechov. Nemci do 1. apríla pred Verdunom zaujali viac než dvakrát toľké územie, ako Francúzi počas svojej offensivy v Champagni. Nemci zajali tam 38.000 Francúzov a ukoristili 190 kanónov. Nemecké čaty pred Haucourtom najnovšie dve opevnenia dostali do svojej moci.

Na ruskom bojišti v minulom týždni nebolo zvláštnejšej udalosti. Rusi ako vidno ich offensivu na celej čiare od Dünaburgu po Bessarábiu zastavili. Noviny «Ruskoje Slovo» ale píšu, že jestli antant v tomto roku nedosiahne rozhodného víťazstva na všetkých čiarach bojišťa, všeobecnú offensivu začne budúcej jary. Ruski generali takýmto nemožnými chýrami zaslepujú zotročené obecenstvo Ruska.

Na talianskom bojišti uhorské a rakúske čaty zaujaly viac nepriateľských zákop. O úspešných výletoch uhorských a rakúskych letúnskych rojov svedectvo vydal i Marcora, predseda talianskej snemovne, keď 7. apríla v snemovni oznámil, že krem Ancony aj Udine, Venezia, Brescia, Verona, Ravenna, Milano, Bari, Parletta a Belluno mnoho trpely následkom nepriateľského bombardovania. Taliansky minister vojenských záležitostí menom Zupelli zažakoval a strojí sa ísť na front, aby dokázal svoje hrdinstvo.

Asquith, anglický ministerpredsedseda, dal sa oslavovať v Rime a z tej príležitosti na výsluchu bol aj u svätého Otca Pápeža. Celý svet vie, že svätý Otec neunavne pracuje na tom, aby svetová vojna čím skorej bola zakončená a neslobodno o tom pochybovať, že pri výsluchu, aký povolil Asquithovi, otvorene povadať mu svoju mienku o svetovej vojne, ako aj o tých, čo ju zapríčinili a do nekonečna prefahujú.

O ďalších udalostach svetovej vojny podávame nasledovné úradné zprávy:

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

O udalostach bojišťa proti Rusom, hlavný válečný uhorsko-rakúsky stán vydal nasledovné úradné zprávy:

1. apríla. Pri Olyke rakúsko-uhorské oddelenia *zaujaly jednu napred potisknutú posíciu nepriateľa, zasypaly úkryty Rusov, rozváľaly prekážky a potom sa vrátily do svojej hlavnej posície.*

Od Siemikoviec na juhovýchod pokus nepriateľa, aby svoj front v šírke tisíc krokov na dialku útocienia potiskol napred, naša delostrelecká palba a náš protiútok zmarily.

2. apríla. Na ruskom bojišti niet zvláštnej udalosti.

3. apríla. Nepriateľovo delostrelectvo včera takmer

na celom severovýchodnom fronte vyvinulo zvýšenú činnosť. Ináč niet významnejšej udalosti.

4. apríla. Na ruskom bojišti niet zvláštnej udalosti.
5. apríla. Položenie je nezmenené.
6. apríla. Z ruského bojišta niet žiadnej zprávy.

Nemecko-ruská vojna.

O udalostiach východného bojišta proti Rusom, hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

1. apríla. Významnejšej udalosti nebolo. Tak sa zdá následkom toho, že predbežne jako by *bol oslabnul útok Rusov*, ktorý s tridsať divísiami, *to jest vyše než s 500.000 ľuďmi* a primerane pomerom východného bojišta použitím obdivuhodného množstva streliva proti rozsiahlym odsekom armád maršalla Hindenburga v dobe medzi 1. a 28. marcom urobili. Hrdinskosti a húževnatej vytrvalosti našich vojsk možno ďakovať, že *tento útok nedosiahol pražiadneho cieľa*. Že v službe jakých veľkých cieľov stála táto ofenzíva, vysvitá z nasledovného, 4/17. marca vydaného 537. rozkazu hlavného veliteľa na ruskom západnom fronte stojacích armád:

Vojskám západného frontu! Pol roka minulo tomu, čo ste v sile klesnutí, s málo zbraňou a nábojmi napredovanie nepriateľa pristavili a vydržiac i v okruží prelomenia v Molodečne, zaujali ste terajšie svoje posície. Jeho veličenstvo a vlast žiadajú teraz od vás nový hrdinský skutok. Vyžeňte nepriateľa z hraníc ríše. Dôverujem vo vašu smelosť, vo vašu úplnú oddanosť cárovi, ako aj vo vašu vrelú lásku ku vlasti, ktorá vás naplňuje a som presvedčený, že zajtra, keď sa pustíte do takejto vznešenej úlohy, splníte vašu svätú povinnosť oproti cárovi a vlasti a oslobodíte svojich, pod nepriateľským jarmom stonajúcich bratov. Nech vám Boh pomáha v našej svätej záležitosti.

Evert, hlavný adjutant.

Pravda, každému, kto zná položenie, zdá sa čudným, že sa Rusi pustili do takéhoto podujatia v tom období, v ktorom v cestu jeho prevedenia následkom topenia sa sňahu z jedného dňa na druhý mohly sa stavať značné ťažkosti. Vyvolenie doby teda netreba privlastňovať slobodnému odhodlaniu ruského vojenského vodcovstva, lež viac tlaku stiskaného spojenca (Francúzska). Keď teda teraz zastavenie útokov z ruského úradného miesta odôvodňujú len premenou počasia, tak toto zaiste len odpoly zodpovedá pravde. Ztraty Rusov vo veľkom klesnutí sily útokov majú prinajmenej toľký zástoľ, ako zmäknutá pôda. *Tieto ztraty aj opatrným šacovaním odhadujeme na stoštyridsaťtisíc ľudí*. Nepriateľské vojenské vodcovstvo teda správne to by muselo povedať: *že jeho veľká ofenzíva dosiaľ zatopila sa nielen do blata, lež aj do krvi*.

2. apríla. Položenie je vo všeobecnosti nezmenené. Na fronte od Baranovičov na východ válečná činnosť bola živšia než dosiaľ.

3. apríla. Na fronte významnejšej udalosti sa nestalo. Jedon nemecký lietací roj na železničnej, do Min-

ska vedúcej čiare, na nádražie v Pogorlejšy a Horodzieji, ako aj na tábory vojsk pri Ostrovkoch od Miru na juh hodil bomby, jedna z našich vzducholodí ale bombardovala železničné osady v Minsku.

4. apríla. Nepriateľove delostrelectvo od Vidsy na sever, ako aj medzi Naročským a Vyšnievským jazerom vyvinulo živšiu činnosť.

5. apríla. Východné bojište: Zvláštnejšej udalosti sa nestalo. Na odseku frontu medzi naročským a Vyšnievským jazerom činnosť ruského delostrelectva sa zvýšila.

Balkánske bojište: nič nového.

6. apríla. Na východnom bojišti zvláštnejšej udalosti sa nestalo.

Vojna proti Talianom.

O udalostiach na talianskom bojišti hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky vydal nasledovné úradné zprávy:

1. apríla. Včera na jednotlivých miestach frontu bojovná činnosť z oboch strán sa obnovila. Pri tolmeinskom predmostí, na odseku Fella a na odseku Dolomitov bola viac menej živá delostrelba. Talianske útoky, pokúsené proti odseku frontu medzi Veľkým a Malým Palom a pri Schluderbachu, sme odrazili.

2. apríla. Položenie je nezmenené. Dnes ráno nepriateľskí letúni na Adelsberg hodili bomby, ktoré dvoch mužských zabili a viacerých ranily.

3. apríla. Položenie je nezmenené.

4. apríla. Na jednotlivých bodoch frontu delostrelecká činnosť z oboch strán bola čulá; tak na odseku Doberdovskej planiny pri Malborghete, na Col di Lane a v Judikáriach.

Na odseku Adamellu naše čaty medzi Lobbiou Altou a Monte Fumo obsadily chrbát pohraničného vrchu.

6. apríla. Na doberdovskej planine, od Selzu na východ tie zákopy, ktoré Taliani nedávno obsadili, úplne sme očistili od nepriateľa. Protiútoky Talianov sa zmarily.

Na odseky Ledro a Judikária talianske delostrelectvo žive páliło. Útoky slabších talianskych válečných sil proti našim posiciam od jazera Ledro na severovýchod a v údolí Daone sme odrazili.

Ináče bojovná činnosť na jednotlivých odsekoch obmedzovala sa na miernu delostrelbu.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostiach západného bojišta proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

1. apríla. Pri St. Eloi odrazili sme anglické útoky ručnými granátmi. Medzi kanálom La Basée a Neuville byly živé minové boje. Od Roye na severozápad francúzske delostrelectvo vyvinulo veľmi živú činnosť. Nepriateľské posície na fronte Aisne vzali sme pod účinnú palbu.

V Argonnách a na okolí Maasu boly prudké delostrelecké boje.

Naši váleční letúni sostrelili štyri lietadlá; po jednom pri Laone a Moseville (na rovine Woevre) uprostred našich čiar, po jednom ale pri Ville au Bois a od Haucourtu na juh, bezprostredne za nepriateľským frontom. Francúzske lietadlište pri Rosnay (od Reimsu na západ) výdatne sme bombardovali.

2. apríla. Pri Fay (od Somme na juh) jedon po krátkej delostreleckej príprave urobený nepriateľský útok následkom našej palby nevedel sa vyvinúť.

Francúzi bombardovaním Bethenville (od Reimsu na východ) medzi vlastnými krajanmi zapríčinili značné ztraty. Tri ženy a jedno dieťa zabil, päť mužských, štyri ženské a jedno dieťa ťažko ranili.

V súvisi s posíciami dňa 30. marca zaujatými, zákopy Francúzov od Haucourtu na severovýchod v šírke asi tisíc metrov očistili sme od nepriateľa.

Na východnom brehu rieky Maas naše čaty dňa 31. marca po starostlivej príprave od dediny Vaux na severozápad a na západ vzaly do svojej moci obranné a obkolesujúce diela nepriateľa. Keď sa palba Francúzov na tomto odseku dnes nad ráno zvýšila na najväčšiu prudkosť, nasledoval očakávaný protiútok, ktorý v palbe našich strojových pušiek a v záverečnom ohni nášho delostrelectva celkom sa rozpadol. Nepriateľ krem ťažkých krvavých ztrát počas nášho útoku dňa

Nemecké vrchové čaty vo výške 2000 metrov.

31. marca, v neranených zajatcoch 11 dôstojníkov a 720 mužov bol prinútený nechať v nemeckých rukách a utratil aj päť strojových pušiek.

Živá činnosť letúňov na oboch stranách viedla ku početným, pre nás šťastným povetným bojom. Krem štyroch nepriateľských lietadiel, ktoré sme sostrelili za naším frontom, pri Hollebeku (od Werwicqua na severozápad) sostrelili sme jeden anglický biplan a jeho cestovateľov sme zajali. Nadporučík Berthold toto už štvrté nepriateľské lietadlo urobil bojaneschopným. Krem toho následkom trafením do plna našich obranných kanónov od Lensu na juhozápad, jedno nepriateľské lietadlo horiac sa srútilo.

Na obec Dombasle-en-Argonnes (od Verduna na západ), ktorá bola vojskom silne obsadená, a na lietadlište vo Fontaine (od Belforta na východ) hojne sme hádzali bomby.

3. apríla. Od rieky Maas na ľavo všetky posície nepriateľa, od potoka Forges na sever, medzi Haucourtom a Béthincourtom sú v našich rukách. Od pevnosti Douaumont na juhozápad a na juh naše čaty bojujú o francúzske zákopy a oporné body.

Naše válečné a námornícke vzducholode dnes v noci napadly londýnske dokky a viac iných z vojenského ohľadu dôležitých bodov anglického východného pobrežia, ako aj Dünkirchen.

4. apríla. Od St. Eloi na juh Angličania po silnej delostreleckej príprave vzali do svojej moci výbuchom spôsobenú jamu, ktorú sme im 28. marca boli vyrvali.

Na okolí pevnosti Douaumonta naše čaty dňa 2. apríla, od pevnosti na juhozápad a na juh, ako aj v hore Caillette silné francúzske obranné diela v rozhorčenom boji zaujaly a v zaujatých posíciach odrazily protiútoky nepriateľa, v ktorých pokračoval do pominulej noci.

Francúzi hodením do boja zvláste značných síl a s mimoriadne ťažkými ztratami znova a znova bezvýsledne urobili útok na obranné, v hore Caillette utratené diela.

Z príležitosti nášho útoku dňa 2. apríla v neranených zajatcoch 19 dôstojníkov a 745 mužov, ďalej osem strojových pušiek sme doviezli.

5. apríla. V Argonnách na okolí Maasu delostrelecké boje s nezmenenou prudkosťou trvajú ďalej. Položenie sa nezmenilo.

Na ľavom brehu Maasu prekazili sme Francúzov v tom, aby znova obsadili mlyn od Haucourta na severovýchod.

Na okolí pevnosti Douaumont pred našimi čiarami od pevnosti na juhozápad a pred našimi posíciami v severnej časti hory Caillette opätovné protiútoky nepriateľa aj včera sa krvave rozpadly.

Na lotharingskom a elsaskom fronte viac výskumných podujatí našich čiat skončilo sa so zdarom.

Výsledok na západnom bojišti v marci svedených povetných bojov je nasledovný: Nemecká ztrata: v povetnom boji utratili sme 7 lietadiel, zo zeme sostrelili

3, zmizly 4; súhrnná ztrata 14 lietadiel. Francúzska a anglická ztrata: v povetrom boji utratili 38 lietadiel, zo zeme sme sostrelili 4, mimovoľne sletely uprostred našich čiar 2 lietadlá; súhrnná ztrata 44 lietadiel. Z týchto lietadiel 25 dostalo sa do našej moci, spadnutie ostatných lietadiel sme ale bezpochybne spozorovali.

6. apríla. Od rieky Maas na západ deň hlavne následkom našej prípravnej, na okolie Haucourta namerenej palby, veľmi žive uplynul. Popoludní živá bola i činnosť našej pechoty, nakoľko útokom dobila dedinu Haucourt a odtiaľ na východ silne vybudovaný oporný bod. Nepriateľ krom značných krvavých ztrát v neranených a zajatcoch utratil 11 dôstojníkov a 531 mužov, ktorí patria ku dvom rozličným divíziám.

Na pravom brehu rieky Maas chytro sme udusili obnovený pokus Francúzov o útok v hore Caillette a odtiaľ na severozápad proti posíciam, ktoré sme dňa 2. apríla boli zaujali.

Vojna na Balkáne.

Operácie uhorsko-rakúskych čiat na Balkáne.

Uhorsko-rakúsky hlavný válečný stán o udalostach bojišťa na Balkáne podáva nasledovné úradné zprávy:

1. apríla. Na juhovýchodnom bojišti niet zvláštnejšej udalosti.

2., 3., 4., 5. a 6. apríla na juhovýchodnom bojišti nestalo sa nič zvláštneho.

Vojna Turecka proti Rusom, Angličanom, Francúzom a Talianom.

Hlavný válečný stán turecký o udalostach bojišťa proti Francúzom, Angličanom, Rusom a Talianom vydal nasledovné úradné zprávy:

Mezopotámsky front:

31. marca. Na okolí Tigrisa žiadnej zmeny. Na odseku Eufratu jedno naše oddelenie od Nasrie na východ napadlo jeden nepriateľský oddiel a v južnom smere ho odohnalo, medzi čím mu zapríčinilo ztraty. Naše dobrovoľné čaty súčasne napadly kvartiere tohto nepriateľského oddielu a odniesly mnoho koristi.

Kaukazský front:

Naše čaty pomaly napredujú v údolí Čurutu, kde odrazily útok viac nepriateľských výskumných čiat.

V ostatnej časti kaukazského frontu významnej udalosti sa nestalo.

Dardanellský front:

Jeden nepriateľský križiak vo výške Dardanell za čas bezúčinnive bombardoval Elles-Burnu, potom sa utiahol. Tri nepriateľské lietadlá, ktoré prišli od Imbrosu, následkom palby našich batterií v Jeni-sehiri boli prinútené vrátiť sa na ostrov.

Chýrny válečný pes, ktorý už viac ľudských životov zachránil.

Mezopotámsky front:

1. apríla. Neprišlo žiadnej spomenutiahodnej zprávy.

Kaukazský front:

V údolí Čurutu jednotlivé časte nepriateľských predných stráž prinútili sme cúvnuť. Na tomto odseku naše válečné operácie zdarne napredujú. Dňa 30 marca dve naše lietadlá pod vedením kapitána Bödke urobily útok na nepriateľské lietadlá, ktoré preletely ponad Sed-il-Bahr. Po povetrom boji jedno nepriateľské lietadlo padlo do mora, ostatné odletely smerom Imbrosa. Jedna nepriateľská torpedová loď, ktorá vplávala do zálivu Saros, pred našim delostrelectvom prinútená bola ujsť v smere ostrova Samothrake.

Hollandsko a vojna.

Berlin, 2. apríla. Z Hágy oznamujú: Štáty antantu pred hollandskú vládu predstúpily s požiadavkou, aby hranice krajiny zatvorila pred každým dovozom do Nemecka a aby anglickým vojskám dovolila pretiahnuť cez Hollandsko ku nemeckým hraniciam. Táto požiadavka má udajne náter ultimátu. Predpokladá možno, že túto požiadavku uzavreli na parížskej konferencii.

Berlin, 5. apríla. Rotterdamský zpravodajca «Berliner Tagblatt»-u o osvedčení hollandskej vlády ozna-

Naši vojaci na talianskom bojišti.

muje: Osvedčenie vlády vôbec nemalo uspokojujúci účinok. Ba práve naopak, zase tie najdivokejšie chýry sa rozletely. Väčšie časopisy Hollandska vzhľadom na terajšiu dobu sú mimoriadne zdržanlivé. Nielen že za mlčujú, čo vedia, lež i to, čo si myslia o udalostiach dňa. Všetky časopisy shodujú sa v tom, že položenie je stále nadmier vážne a že sa treba obávať významných udalostí, keď aj nie behom najkratšieho času.

Amsterdam, 5. apríla. Hlavný veliteľ suchozemnej a morskej válečnej sily vyhlasuje, že neprevezme zodpovednosť za také zprávy, z ktorých jasne nevysvitá, že pochádzajú z hlavného stánu.

Lugano, 5. apríla. «Stampa» píše, že ministerpredseda Sonnino na ministerskej porade konečne sa osvedčí o pomere štátov antantu a Hollandska. Vyzdvihnutím 19. článku londýnskej deklarácie r. 1909. Hollandsko bude síce neodskriepiteľne poškodené, ale dostane sa vlastne do toho istého položenia, ako ostatné neutrálne štáty, ktorých privilegované položenie viac už nemožno udržať. Neutrálne štáty musia sa teda teraz rozhodnúť, že ku ktorej vojnu vedúcej stránke sa chcú pripojiť.

Vojna na mori.

Potopené parníky.

Londýn, 2. apríla. Agencia Lloyds oznamuje z Patrasu: Anglickú loď «John Fritchard» jedna podmorská loď potopila. Mužstvo zachránili.

Genf, 2. apríla. 3115-túnový francúzsky parník «Nomince» v noci s 18. na 19. marca pred lowestoftským prístavom potopili. Mužstvo sa zachránilo.

Londýn, 2. apríla. 3752-túnový britský parník «Diadem» utonul.

Blokáda proti neutrálnym štátom.

Magdeburg, 3. apríla. «Magdeburger Zeitung» oznamuje z Genfu: Dľa správ parížskych časopisov štáty antantu zprisenú blokádu proti neutrálnym štátom započnú 18. apríla. Neutrálne vlády v smysle uzavretia parížskej konferencie pri oznámení zprisenia blokády upozornia, aby blokádu neobišly.

Potopený anglický pancierový križiak.

Köln, 3. apríla. «Kölnische Zeitung» oznamuje z hollandskej hranice: Dľa hodnoverných správ prostriedkom februára od Orknejských ostrovov na západ jeden anglický pancierový križiak typu Country utonul. Pravdepodobne bol to pancierový križiak «Donegal».

Londýn, 4. apríla. Dľa zprávy agencie Lloyds britskú loď «Bengaim» potopili. Jedna časť mužstva sa zachránila. — 653-túnový glaskowský neozbrojený parník «Perthe» potopili. 6 ľudí prišlo o život, ôsmi vysadli na breh.

Anglický kanál zavreli.

Kopnhága, 6. apríla. «Berlingske Tidende» oznamuje z Bergenu: Cestovatelia z Anglicka sem prislého

norvégskeho parníka «Nidelven» rozprávajú, že anglický kanál vskutku zavreli. Cez kanál len v istých hodinách dňa sa možno preplaviť.

Vojna v povetří.

Útok nemeckých letúňov na Londýn.

Berlin, 1. apríla Wolffova agencia oznamuje :

Jedon roj našich námorníckych vzducholodí v noci s 31. marca na 1. apríla **napadol Londýn a viac punktov anglického juhovýchodného morského pobrežia.**

Londýnske vnútorné mesto City medzi londýnskym a towerským mostom, londýnske dokky, severozápadnú časť Londýna a tejto tábory pre vojsko, ako aj priemyselné osady Enfieldu a fabriky na výbušné látky pri Waltham Albey od Londýna na sever sme výdatne bombardovali. Krem toho pri Stowmarkete od Harwicha na sever jednu batteriu sme zdarne napadli, potom na Lowestoft hodili sme početné výbušné a zapalujúce bomby, pri Cambridge jednu batteriu sme umlčali a tam rozsiahle fabričné osady sme napadli, konečne bombardovali sme prístavné osady a opevnenia pri Humbere ; tu sme umlčali tri batterie.

Útoky sa všade veľmi dobre vydarili, ako sme to s našich vzducholodí z bezpochybného pozorovania početných požiarov a srútení zistili. Všetky naše vzducholode napriek tomu, že mimoriadne prudko

striekali na ne, vyjmúc vzducholode «L. 15.» sa vrátili. Vzducholod «L. 15.» — dľa jej vlastnej zprávy — trafily a preto pred ústím Themzy prinútená bola sletieť na vodu. Hľadanie našich morských síl dosiaľ nemalo výsledku.

Náčelník admirálskeho štábu.

Berlin, 2. apríla. Wolffova kancelária oznamuje :

V noci s 1. na 2. apríla na východné anglické morské pobrežie **urobili sme novší útok s námorníckymi vzducholodami.** Na maše, veľké železodielne a priemyselné osady na južnom brehu rieky Tees, ako aj na prístavné budovy pri Middlesboroughu a Sunderlande za poldruhej hodiny sypali sme výbušné a zapalujúce bomby. Silné výbuchy, srútenia a ohne jasne ukazovali dobrý výsledok útoku. Napriek živej palbe neutrpeli sme ani ztratu, ani úrazy.

Náčelník admirálskeho štábu.

Novší povetný útok na anglické východné pobrežie.

Berlin, 3. apríla. Wolffova agencia oznamuje :

Jedon roj našich námorníckych vzducholodí v noci s 2. na 3. apríla **po tretí raz napadol anglické východné pobrežie,** tentokrát jeho severnú časť, Edinburgh a Leith s dokkovými osadami pri Firth of Forthe, Newcastle a dôležité loďné fabriky, ako aj maše a fabriky pri rieke Tyne početnými výbušnými a zapalujúcimi nábojmi veľmi účinnive sme bombardovali. Spozo-

Oddelenie strojových pušiek v práci.

rovali sme veľké ohne a prudké výbuchy, za ktorými nasledovali rozsiahle srútenia. Pri Newcastle umlčali sme jednu batteriu. Napriek prudkému bombardovaniu všetky naše vzducholode sa neurazene vrátili a sleteli.

Náčelník admirálskeho štábu.

Povetrný útok na Ankonu.

(Úradná zpráva uhorsko-rakúskeho veliteľstva flotty vydaná 4. apríla.)

Navštevu, ktorú talianski letúni urobili v Lublani, v Adelsbergu a v Trieste, 3. apríla popoludní vrátil z desať našich morských letúňov pozostávajúci roj v Ankone; tu železničnú stanicu, ďalej fabriku na plyn, fabriky na lode a štvrt mesta, kde sú kasárne, **pustošiacim účinkom bombardovali** a na viac miestach zapríčinili oheň. Protiútoky dvoch nepriateľských obranných lietadiel so strojovou puškou ľahkým spôsobom odrazili. Prudká palba troch obranných batterií volltrefferom dvoch šrapnelov jedného nášho letúňa prinútila sletieť pred prístavom. Druhé naše lietadlo, ktoré riadil letúňsky majster Molnár, sletelo bezprostredne ku nemu, dvoch v lietadle sediacich vzalo so sebou a zničenie trafeného stroja dokončilo, ale pre svoje úrazy vo veľkom vlnobití nevedelo znova vylietieť.

Jedna nepriateľská torpedová loď a dve lode vyplávaly z prístavu, aby urazené lietadlá vzaly do svojej moci, ale niekoľko našich lietadiel palbou strojových pušiek a bombami prinútilo ich vrátiť sa. Potom dvom našim lietadlám, ktoré riadili námornícky kadet Vámos a poručík radovej lode Stenta, podarilo sa všetkých štyroch letúňov vziať so sebou a porúchané lietadlá spáliť. Táto ochranná práca previedla sa za palby strojových pušiek a hádzania bomb dvoch talianskych morských lietadiel, ktoré len na niekoľko sto metrov krúžili nad nimi. Dľa tohto dve naše lietadlá vyšly na zkaz, ale všetky naše ostatné lietadlá a všetci naši letúni sa neurazení vrátili.

Berlin, 4. apríla. Wolffova kancelária oznamuje:

V noci s 3. na 4. apríla počas útoku námorníckych vzducholodí na juhovýchodné anglické pobrežia na ochranné diela pri Great-Yarmouthe hodili sme výbušné bomby. Vzducholode napriek palbe nepriateľa neurazené sa vrátili.

Náčelník admirálskeho štábu.

Novší povetrný útok na anglické pobrežie.

Berlin, 6. apríla. Wolffova kancelária oznamuje: Naše námorné vzducholode v noci s 5. na 6. apríla zničily pri Whitbi jednu veľkú železodielňu s mašami a veľmi rozsiahlymi osadami, keďže najprv od Hullu na sever hodily výbušné bomby na jednu batteriu a urobily ju bojaneschopnou. Krem toho napadly fabričné osady v Leedsi a na jeho okolí, ako aj početné železničné stanice priemyselného vidieku, z ktorej príležitosti pozorovali dobrý účinok. Na vzducholode prudko strelali, ale sa všetky neurazené vrátili.

Náčelník admirálskeho štábu.

Anglické zprávy o útoku zeppelinov.

Londýn, 6. apríla. Úradne oznamujú: Jedon Zeppelin v stredu, 5. apríla večer na východné pobrežie Anglicka hodil bomby. Vzducholode obranné batterie odohňaly (?).

Rotterdam, 6. apríla. V celom Anglicku panuje veľká rozčulenosť pre časté útoky zeppelinov. Dostal ešte ani jedon povetrný útok nemal také následky, ako pondelkový a utorkový (3. a 4. apríla). Súkromné zprávy časopisov, ktoré cenzúra nedovolila uverejniť, hovorily, že vyše 420 ľudí zomrelo alebo bolo ranené a z týchto mnohí stáli vo vojenskej službe. Na okolí Londýna bolo veľmi mnoho ohňov a výbuchov. Dokky a arsenály zavreli, aby nikto nevidel účinok povetrných útokov. Cenzúra ešte nikdy nebola taká prísna ako teraz. O útoku zeppelinov slobodno uverejniť len to, čo vydá úradná tlačová kancelária.

Krátke válečné zprávy.

Trovy svetovej vojny.

Výdavky na vojnu vzrastajú každým dňom, veď udržovanie a zaopatovanie ohromného vojska stojí ohromné summy. Zvlášte v terajšej svetovej vojne, keď na rozličných frontoch milliony vojska zápasia, sú válečné trovy veľmi veľké. Vojny, ktoré viedol francúzsky cisár Napoleon I. od r. 1795. do r. 1810., stály asi tri miliardy funtov šterlingov, teda asi 75 miliardov korún. Trovy krymskej vojny obnášaly 8500 millionov korún. Americko-anglická vojna stála skoro jedon miliard korún. Americká občianska vojna stála 40 miliardov korún. Anglicko denne mine 100 mill. korún a jeho spojenci: Rusko, Francúzsko a Taliansko minú denne 220 mill. korún. Výdavky centrálnych veľmocí sú o mnoho mnenšie. Do konca minulého roku vojnu vedúce štáty viac stovily na vojnu, než strovené bolo na všetky vojny vedené behom posledných 120 rokov.

Gallieni, Polivanov a Zupelli.

Zürich, 7. apríla. «Züricher Post» zaoberá sa s kombináciami, ktoré sa vyskytly v súvis s odstúpením talianskeho ministra vojenských záležitostí Zupelliho, tak medzi iným, že Zupelli nechcel prevziať na seba zaviazanosť, ktoré Salandra a Sonnino na parížskej konferencii učinili, a píše: Zmeny, ktoré sa dejú okolo vedenia ministerstva vojenských záležitostí, zvláštne svetlo hádžu na jednomyselnosť, ktorá od parížskej konferencie panuje vo válčení dohody. Najprv Gallieni, za ním Polivanov a teraz Zupelli zadakoval. Príliš často sa takéto zmeny nesmú stávať, lebo ináč hlučne rozhlasovaná jednota antantu bude len na papieri.

Všeobecná vojnopovinnosť v Anglicku.

Rotterdam, 7. apríla. «London News» oznamuje, že po návrate ministerpredsedu Asquitha z Talianska všeobecnú vojnopovinnosť rozprestrú na všetkých občanov ríše, aj na Irov. Parížska konferencia aj pre Anglicko bude mať dôležité následky.

Zmena v anglickej vláde.

Bern, 7. apríla. Dľa zprávy parížskeho «Tempsu» parížsku cestu Runcimana preto odročili, lebo v anglickej nižšej snemovni o krátky čas bude živá debatta o

časopis usiluje sa dokázať, že následky solidarity, ktorá bola prejavená na parížskej konferencii, sú také značné, že osobné zmeny, ktoré môžu nastať vo vláдах dohodových štátov, nemôžu vplývať na tieto následky.

Pán Ježiš na Hore Olivetskej.

rekrutačke. Ťažké polozenie anglickej vlády je bezpochybné. Údajne hovoria, že po návrate Asquitha vo vláde nastanú zmeny a Runciman, Mac Kenna a Harcourt svoje miesto prepustia rozhodnejším liberálnym politikom. «Temps» uznáva, že rekrutovanie slobodných v Anglicku nemalo dostatočný výsledok. Konečne ale

Polozenie Angličanov v Mezopotámii.

Genf, 6. apríla. Polozenie anglických vojsk v Mezopotámii, ako parížsky «Temps» píše, stáva sa veľmi kritickým. Časopis vyzýva Rusov, aby svoje válečné operácie v Arménsku zrýchlili, tým cieľom, aby mohli pospiechať na pomoc svojim ohrozeným spojencom.

Reč nemeckého ríšskeho kancelára.

Berlin, 6. apríla. Nemecký ríšsky snem minule začal druhé čítanie rozpočtu ríšskej kancelárie a zahraničného úradu. Na začiatku pojednávania denného poriadku prehovoril ríšsky kancelár *Bethmann-Hollweg* a za napnutej pozornosti celého snemu zmienil sa o všetkých otázkach, ktoré v súvisi s vojnou verejnú mienku v plnej miere zaujímajú.

Ríšsky kancelár v prvej časti svojej reči hovoril o terajšom vojenskom a hospodárskom položení. Hovoril o prajnom napredovaní našich víťazných vojsk, potom o vyhladovacom pláne našich nepriateľov, vyzdvihnúc mravnú silu nemeckého ľudu, ktorý nepatrné hospodárske starosti premôže a pripomenul, že je výhľad na dobrú úrodu. V tejto časti svojej reči hovoril aj o vojne podmorských lodí. Za veľkej pochvaly celého snemu vyhlásil, že neutrálne štáty, už či stoja pri Nemecku, alebo proti nemu, musia uznať právo Nemecka, aby celou silou bojovalo proti pokračovaniu Anglicka, ktoré sa protiví medzinárodnému právu.

V druhej časti svojej reči ríšsky kancelár zaoberal sa s otázkou pokoja a v tomto má jeho osvedčenie historický význam. Konštatoval, že *starý stav Európy viac nemožno zpätiviesť*. My sme nechceli vojnu, ale ponevác ju musíme prebojovať, *môžeme stiahnuť konsekvencie našich víťazstiev*. Nemecko a Rakúsko-Uhorsko *riešia poľskú otázku* a zpod ruského jarma oslobodené národy aj v budúcnosti slobodne budú žiť. Belgicku nikdy neslobodno zabudnúť, že pokojná práca Nemcov čo urobila v minulosti v záujme krajiny a čo koná i dnes. *Belgicko musí dať každú garanciu ohľadom toho, že nikdy viac nebude podporovať francúzske alebo anglické snahy po podmaňovaní*. Nemecko vôbec žiada taký *trváci pokoj*, ktorý garantujú takí susedi, čo sú hotoví spolu s ním pracovať, *žiada ďalej vrátenie svojich kolónií*. Kancelár považuje za zabezpečené, že Nemecko a rakúsko-uhorská monarchia v budúcnosti na hospodárskom poli budú spoluúčinkovať.

Konečne ríšsky kancelár vzletnými slovami zmienil sa o synoch Nemecka a o obefach, ktoré nemecký národ priniesol, ako aj o tom stále zosilňujúcom sväzku, ktorý cisára, vládu, parlament a ľud viaže jeden ku druhému. Jednotné Nemecko hrdou istotou viedlo vojnu z víťazstva na víťazstvo a keď sa nepriateľovi ešte vždy sníva o jeho zničení, na toto Nemecko má len jednu odpoveď: *svoju šablu*.

Reč ríšskeho kancelára bola často pretrhnutá búrlivými prejavami súhlasu a bola prijatá s hlučnou pochvalou a potleskom. Celý snem a popredné poslucháčstvo stály pod hlbokým dojmom kancelárovej reči.

Anglicko a jeho spojenci.

Nemecko a monarchia vždy sa osvedčili, že sú hotové za zodpovedných podmienok pokoj uzavrieť. Takto sa osvedčil aj nedávno kancelár nemeckej ríše

Bethmann-Hollweg. Na toto prvý anglický minister odpovedal, že o pokoji bude môcť byť reč až potom, keď Nemecko na kolená padne pred Anglickom. Jedon popredný nemecký časopis dal tú krátku odpoveď: *Dobre, teda poďme ďalej*.

A nemecké podmorské lode vybehly vo veľkom množstve na anglické vody, aby tu začaly operovať. Každodenne zmizne niekoľko anglických lodí, trafených nemeckým torpedom, s loďou aj bohatý náklad padne na dno mora, anglický zámorský obchod stihajú zo dňa na deň veľké porážky. Vyleteli aj nemecký letúni ponad anglické brehy, hádžu bomby, pustošia sklady, dielne, verejný a privátny majetok. Lebo ich neústupnosť Angličanov núti ku tomuto násiliu. Práve vtedy, keď poverenci štátov antantu sišli sa na konferenciu do Paríža, vydaný bol v Londýne jedon výkaz, dľa ktorého nemecké a rakúsko-uhorské podmorské lode a nimi uložené míny zničily behom 14 dní viac než sto lodí.

Tie ohromné ztraty, ktoré Anglicko v svojom loďstve utrpelo, musí aj na loďstvo bohaté Anglicko pocítiť. A pocíti všetky z tohoto vyplývajúce následky. Poisťujúce spoločnosti alebo vôbec odopru poisťovanie, alebo určujú veľmi vysokú tarifu. námorníci len za veľmi vysokú mzdu sú ochotní život reskírovať. Následkom toho doprava ohromne zdrazela a tohoto druhým následkom je veľké zdrazenie rôznych obchodných článkov.

Z článku časopisu «Genovais» dobre vycítiť, že na parížskej konferencii odznely horké ponosy a že anglickým poverencom robili tu veľké výčitky. Lebo Angličania neznajú žiadnych výnimiek, keď je reč o otázke, ktorá sa týka ich vačku. Vo Francúzsku, zvlášte ale v Taliansku veľmi sa ponosujú na drahú dopravu. V Taliansku prinútení boli v mnohých dielňach prácu zastaviť, osvetlenie obmedziť, pre ohromnú drahotu kamenného uhlia. Predtým malo Taliansko lacné nemecké uhlie, teraz dostane anglické uhlie len keď ho až veľmi preplatí. A podobne je to aj s dopravou iných článkov, na ktoré sú spojenci Angličanov utisknutí. Angličania nielen že nechcú obeť prinášať, lež vykorisťujú svojich spojencov.

Ale u spojencov s väčšou silou začíne sa ukazovať túžba po pokoji, začíne sa aj zo strany Angličanov nátlak a terror, vyhrážajú sa spojencom a títo zas ochabnú. Takto dominuje Angličan nad svojimi spojencami. Bár s o priebehu parížskej konferencie vydané byly veľmi suché, vymerané zprávy, z ktorých si sotva možno o priebehu konferencie obraz utvoriť, medzi riadkami článkov niektorých popredných časopisov a z osvedčenia niektorých politikov možno vycítiť, že na parížskej konferencii nastolená bola aj otázka pokoja; nastolili ju spojenci Angličanov proti vôli a vzdor protestovaniu anglických delegátov.

Ale spojenci sú voči Angličanom malomocní. Ruky majú viazané nielen rozličnými smluvami, ktoré v prvom rozohnutí popodpisovali, nielen rozličnými snemovými

uzavretiami, lež aj tým, že Anglicko obralo svojich spojencov o zlato. Lebo zlato ktoré spojenci mali, je len dľa mena ich a len do tých čias, kým v otázke pokoja tak budú tancovať, jako im Angličania hrajú. Ináče zhabú zlato. Toto je jeden bod londýnskeho paktuma.

Spojenci dostali sa do anglickej pasce. A tento nepríjemný stav budí vždy väčšiu nespokojnosť. Najbližšia konferencia má koncom apríla zasadnúť, do tých čias bude nahromadené zas mnoho látky ku ponosám a výčitkam.

A nemecké podmorské lode a nemeckí letúni budú pokračovať v práci. Pojdu ďalej, jako to sami Angličania chcú, Takto môžu Angličanov prinútiť, aby svoju vôľu zmenili.

Taliansky vyslanec o úteku zo Srbska.

Rímsky zpravodajca jedného španielskeho časopisu dr. Francesco Frachi vyhľadal baróna Squittiho, ktorý bol talianskym vyslancom v Belehrade a ktorý zpravodajcovi rozpovedal útek zo Srbska.

Diplomatický sbor, ktorý z Nišu utekal cez mestá Kraljevo a Rašku do Mitrovice, pohol sa o niekoľko dní prv, než srbská vláda. Cesta viedla cez sňahom pokryté kraje, po neschodných cestách. Ukrutný bol obraz, ktorý poskytovali ľudia, vyhladovaní a zimou zmorení, ktorí utekali, sami nevedeli že kde. Na počiatku našej cesty viezli sme sa na zlých vozoch, potom sme jazdili na koňoch a konečne šli sme pešo. Všade bolo množstvo utekajúcich, ktorí strašne vyzerali. Hladovali, šaty ich boli len zdrapy a nemoce ich pustošili.

Cestovanie z Ipeku bolo veľmi smutné. Na cestách v údolí rieky Mistrice bolo na meter sňahu, tam bolo možno len koňmo cestovať. V obci Beluku našli sme malý hostinec, v ňom prenocoval diplomatický sbor. Rano sme sa museli vydriapať na vrch Krakor a dolu prešli sme do údolia rieky Lim.

Po Andrejovice viedla lepšia cesta. Squittiho cestovanie natoľko zmorilo, že ho už na nosidlách chceli niešť, ale náhodou našli jeden černo-horský voz, na ktorý si mohol sadnúť. V obci Čareviče utiahli sa diplomati do jednej krčmy, ktorá bola špinavšia než maštal. nasledujúci deň prišli pre nich automobily, ktoré černo-horský kráľ poslal. Na automobiloch doviezli potravu a duchny.

V Podgorici boli sme za niekoľko dní hosťami anti-varskej talianskej spoločnosti, ktorá nám jednu nákladnú loď dala k dišposícii, na lodi doviezli sme sa z Plavice do mesta Skutari. Ale skoro sme zle pochodili. Asi na desať metrov od lode vybuchla jedna mína, že kto mínu uložil, o tom sme nemali ani pochopu.

V meste Skutari ostali sme za mesiac. Sem prišla po čase srbská kráľovská rodina so svojim sprievodom, členovia srbskej vlády a veliteľský sbor a množstvo utekajúcich. V obci Ljukule Srbi spustošili všetky vozy

a automobily, ktoré nedávno kúpili v Amerike. Cez Albániu cestovali utekajúci na vozoch a koňmo. V Podgorici zaopatřili ich potravou na jeden deň, ale ponevác cesta trvala dva týždne, ľudia na tomto neurodom kraji mnoho trpeli od hladu a mnohí zahynuli. Pozdĺž cesty ležalo množstvo ľudských mrtvol a mnoho zdochnutých koní. Tí, ktorí sa do Skutari dostali, boli na smrť zmorení.

Ale ani v meste Skutari nebolo poiravy nadostač. Srbské peniaze nechceli prijímať. Srbskí vojaci a civili mreli od hladu. Aj bomby, hádzané z lietacích strojov mnohých usmrtily.

Po zaujatí vrchu Lovčen diplomati štátov antantu opustili mesto Skutari a cestovali do mesta San Giovanni di Medua, odtiaľ sa po lodi dostali do talianskeho prístavného mesta Brindisi.

Zaopatrenie na staré dni.

Kým je človek mladší, nemyslí na staré kolená, keď nebude práceschopným, keď ho prikvačí nevládna staroba. Ako dobre by mu bolo môcť sa spoľahnúť, že z usporených halierov mohol by si zaopatřit, zabezpečiť v starobe pokojný život a nebol odkázaný na hrozný osud žobrania po dobrých ľuďoch.

Mnoho groší vydáva sa mesačne na veci zbytočné, škodlivé, bez cieľu, na alkohol a dohán.

Keby sme si odkladali denne len 6—7 halierov, mesačne K 1.60—2.—, a tieto peniaze vkladali ako mesačný členovský príspevok do Invalidneho a pensijného spolku uhorsko-krajinských robotníkov, po desiatich platebných rokoch mali by sme už nárok na týždennú podporu K 11.90, ak by sme sa stali práce neschopnými, po 40 platebných rokoch dostali by sme na týždeň 17 korún pensijnej podpory.

Hľa, takéto prajné podmienky a výhody ku zabezpečeniu našej budúcnosti poskytnú nám v páde práceneschopnosti Invalidny a pensijný spolok uhorských robotníkov.

Tento spolok zasluhuje všestrannej pozornosti svojou mimoriadnou sriadenosťou, dômyselným rozpočtom, prikladným vedením a ľudomilnou zásadou: poskytnúť svojim členom v prípade práceneschopnosti alebo staroby týždennú ustálenú podporu K 11.90 po 10 platebných rokoch, alebo po platení za 40 rokov týždennú pensiu 17 korún. Heslo: «Všetci za jedného, jeden za všetkých» sa tu skvelo uplatňuje. Toho neposkytuje nijaká assekurácia.

Invalidny a pensijný spolok založený bol roku 1903. v marci na veľmi zdravej osnove a na veľkých ľudomilných základoch podľa skvelo sa osvedčených vzorov v Nemecku a Amerike. Jeho životaschopnosť mohutne sa javí už v číse členov, počítuje dnes už vyše 202.000 členov, má svojho majetku na 16 millionov 950 tisíc korún, teda skoro 17 millionov, a má v celej krajine 548 filiálok. Štátnej podpory dostáva ročne 10 tisíc. Podľa ročného výkazu z roku 1915. mal

spolok príjmov 4 milliony 22 tisíc 302 korún a 72 hal. Na pensie a podpory sirotám a výplatné vdovám vydal 182.821 kor. 40 hal. Počas celého trvania spolku od marca 1903. do konca októbra 1915. vydal spolok na podpory svojim členom spolu 6,394.792 kor. 05 hal. To sú výsledky prekrásne a dôkazy veľkej koncepcie pomáhať svojim členom.

Členom Invalidného a pensijného spolku môže sa stať každý, z obojeho pohlavia, od 15. roku, ktorý pracuje za mzdu, či je to učeň, sluha, nádenník, pomocník, remeselník, priemyselník, roľník, kupec, privátny úradník, technik, podnikateľ, staviteľ, inženieer, duševne pracujúci spisovateľ, duchovný, advokát atď. Pracovníci, ktorí majú štátne pensie, alebo od ich zamestnávajúcich spoločností a bánk poistené pensie, prijímajú sa len do 35. roku. Nad prijatím rozhoduje Centrála v Budapešti.

Týždenný príspevok člena I. triedy je 30 hal., II. triedy 34 hal. a III. triedy 40 hal. Pri zápise treba vopred zaplatiť aspoň na mesiac a 1 kor. 50 hal. zápisného.

V páde odumretia člena dostanú jeho deti nižšie 14-ročné centrom určenú podporu už i vtedy, keď člen platil aspoň 5 rokov členovské príspevky. Vdova po členovi spolku bezdetná dostane výplatný obnos (Abfertigung) 30 % po 10 plat. rokoch, 35 % po 20 plat. rokoch, 40 % po 30 plat. rokoch a 50 % po 40 platebných rokoch, zo summy, ktorú muž do spolku zaplatil.

Mladým ľuďom naskytuje sa dobrá príležitosť poistiť si bezstarostnú budúcnosť v páde práceneschopnosti alebo staroby.

Prihlasy prijíma ochotne Blažej Bulla, pokladník turčiansko sv.-martinskej filiálky Invalidného Spolku, poslúži objasnením, stanovami v reči slovenskej a maďarskej.

Členovia spolku upozorňujú sa, aby svoje nedoplatky čím skôr doposlali, aby neutratili doposavádne príspevky.

Pestovanie veľkej mrkvy.

Mrkev je výborná krmná rastlina, ktorá jak nám, tak aj všetkým domácim zvieratám za dobrý pokrm slúžiť môže; z ohľadu toho mala by sa aj u nás vo väčšej miere pestovať, jako sa to posavád stáva; menovite naši hospodári by jej väčšiu pozornosť venovať mali.

Že sa to dosiaľ nestáva, príčinu nachádzame v tom, že jej vlastnosti ešte dostatočne nepoznáme.

Mrkva požaduje podnebie vždy chladnejšie, ačkoľvek aj v podnebí teplom sa darí, nech je len spodná pôda vlhká. Jako väčšia časť rastlín, tak aj mrkva požaduje pôdu vždy hlbokú; čím hlbšia tým lepšia, lebo ona môže svoje korene do hĺboka vpúšťať.

Z tej tedy príčiny je radno, aby sa pôda pod mrkvu čo najhlbšie orala alebo pokopala. Kopačka sa má previesť v jaseň a možno li aspoň na 40—50 centimetrov hlboko. Takto prekopaná alebo zoraná pôda nechá sa

cez zimu ležať, načo na jar sa zase raz prekope alebo zorie a mrkev sa pekne do riadkov sama alebo s nejakou druhou rastlinou zaseje. Mrkev potrebuje pôdu dobre kyprú, a pri tom sa najlepšie dá upotrebiť kompost alebo iné drobné hnojivo, nikdy ale nehnojme so slamnatým hnojom, lebo tak ztratí mnoho na svojej добрôte.

Keď sa seje mrkev osobitne, je dostatočná príprava pôdy tá, jako som to už opísal. Keď sa ale seje do obilia (seje sa najviac do jariny), vtedy treba hľadať, aby už v septembri pôda pod ňu (jako horevš opísané) pripravená bola.

Po sobraní obilia treba strnisko krížom-krážom, aby sa ono vytrhalo, dobre pobrániť a hrabľami pohrabať aby mohla mrkva bujnejšie rásť.

Keď je už strnisko odstránené, musí sa ešte viacráz dobre ostro pobrániť, aby pôda na vrehu bola tak rozmrvená a čistá, jako keby mrkev osobitne zasiata bola bývala.

Takto pripravená pôda dá hojný výnos, keď len počasie trochu je prajnejšie.

Pestovanie uhariiek a tekvic.

Uharky sú nie jednoraké a tie, ktoré pestujú vo veľkom, do dvoch skupín môžeme utriediť. Takéto sú veľké letné uharky na šalát a drobné uharky do flaše alebo do súdkov.

Uharky na šalát sa sejú v týždni svätého Jura; tie druhé ale zväčša len v júni a tak pred týmito v tej istej pôde aj inú zeleninu možno pestovať.

Uharky rady majú teplé miesto a tu ich pestujeme na veľmi dobre obrobených na 1 meter širokých hriadkach, ktoré sú jedna od druhej na ½ metra vzdialené. Na prostriedku brázdy vykopeme plytký jarček a tam pripravíme na prst hlbokú brázdnu na siatie a do tejto popcháme semená. Mnohí ľudia na prostriedku hriadok vykopú taký hlboký a taký široký jarček, ako sa naraz rýlom zakopne, tento naplnia dozretým trusom a na tento trus nahádzu z jarku vykopanú zem; túto potom vyšeudanáým spôsobom pripravia a zasejú.

Keď planty zídu, vyrovnáme ich asi na dobrú piad, za chladného počasia hriadky prikrývame doskami, čistíme ich od buriny a za týždeň triráz ich polejeme, ale len korene rastliniek.

Pri sberaní berme len vyvinuté uharky a na takých, ktoré bohaté obrodily, nechajme uharky na semeno, zperedzi týchto najkrajšie vtedy zrežeme, keď ožlky a sú mäkké. Tieto prerežeme na dvoje, semiačko vyberieme, za jednu noc ho močíme vo vode, chybné semiačka odstránime, ostatné vyberieme, na slnci ho dobre usušíme a v papierovom vrecúšku odložíme ho do jary.

Tekvice sú tiež rozličné; sú tekvice na varenie v zime a v lete, sú na pečenie, sú na krm pre statok, sú také, z ktorých robia lopóvi na sťahovanie vína a sú také tekvice, ktoré upotrebujú na okrasy.

V kuchynských zahradách pestujú sa tekvice len na letné varenie.

Tekvice tiež rady majú teplú a veľmi pohojenú zem; do takejto a síce do hniezd ich sadíme od konca apríla do prostriedku júna. Tekvice na zimu sejú sa prostriedkom mája. Zem, v ktorej sú tekvice zasadené, zpočiatku treba držať čisto a úrodu vtedy treba zberať, keď dosiahne svoju obyčajnú veľkosť.

Jarné práce vo včelíne.

Akonáhle teplé počasie nastáva, včely začínajú vyletovať a svoje úly čistiť. Čistenie úlov je ťažká práca pre včely, ale starostlivý včelár im túto prácu môže obľahčiť. Keď je pekný deň, prehliadnu sa úle, vymetú sa na dne napadané zahynuté včely, pritom sa plášte prezrú a nakoľko by potrebné bolo, zrežú sa alebo novými nahradia. Toto je pre človeka taká maličkosť, že za hodinu možno viac úlov do poriadku priviesť, ktorá práca, keď sa zanedbá a na včely ponechá, včeličkám za týždeň trvá a pri nej nejedna zahynie.

Ale nielen o čistenie úlov, lež aj o potravu včiel sa treba na jar postarať. Ak máme hojne medu, dajme toľko včelám, koľko im je potrebné, ak nemáme medu, tak im dajme nasledujúcu náhradu:

1 kg. cukru, $\frac{1}{4}$ kg. múky pšeničnej smiešajú sa s $3\frac{1}{2}$ litrami vody a zvaria sa; do tejto miešaniny pridá sa asi pol-gr. kyseliny salicilovej, aby miešanina neskysla a položí sa do úlu. Potrebné je na tanierku aj niečo vody pridať, lebo táto miešanina je prihustá.

CHYRNIK.

Z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy vo svojom 6. obežnom liste nariadi vlasteneckými slovami, aby vo všetkých školách jemu podriadených 1. mája vydržovali dobročinnú slávnosť k vysvetlenie významu «Karpátov». Ján Kecera oslobodený súc od ďalšej vojenskej služby stal sa farárom v Oravke, doterajší tamojší dočasný administrátor Ignác Panyák za kaplána poslaný je do Zázrivej, odkiaľ Julius Szlovik prepustený je k vojenskej kňazskej službe.

Arciknieža Fridrich čestným doktorom. Z Viedne oznamujú, že jeho veličenstvo kráľ odobril uzavretie filozofickej fakulty leberskej university, ktorá arcikniežatu Fridrichovi titul čestného doktora udelila.

Členovia panujúcej rodiny v Mariacelly. Dľa zprávy «Neues Wiener Tagblattu» viac členov panujúcej rodiny, medzi nimi arcikňažny Maria Terezia, Maria Annunciata, Maria Valeria a Blanka i so svojimi familiami pojdú na púť do Mariacelly.

Sematizmus košickej diecése. Košická diecésa, ktorá bola vytrhnutá z veľkého jágerského arcibiskupstva, jestvuje od roku 1804. Jej nebeským ochramcom je Svätý Ondrej apoštol. Terajším biskupom je dr. Augustin

Fischer-Colbrie, ktorý je v rade košických biskupov desiaty. Košická kapitula od svojho jestvovania mala 42 kanonikov, z ktorých dvaja stali sa biskupmi. Teraz má kapitula 7 skutočných kanonikov. V košickej diecése, ku ktorej patria abaujská, šárišská a zemplinska stolica, je 18 dekanátskych okresov. Pečet fár čini 198, pri ktorých sriadené je 5 miestnych kaplánstvi. V práci duchovnej správy okrem farárov 83 kaplánov berie účasť. Počet vysvätených svetských kňazov obnáša 321, z ktorých je 13 pensiovanych. Najstarším kňazom diecése je Augustin Szkurkay, ktorý bol farárom v Humennom a teraz má 78 rokov. Aktívnu kňazskú vojenskú službu aj v čas pokoja koná 8 diecesánskych kňazov, okrem tých ale počas vojny ešte 33 kňazov bolo poslaných k vojenskej kňazskej službe. V Amerike 18 kňazov košickej diecése zaopatruje duševné potreby vystahovaných z Uhorska.

Smrť. Štefan Soter Ortinszky, grécko-katolícky biskup severo-americký, pod ktorého správu patrili uhorskí vystahovalci grécko-katolíckeho vierovyznania, 24. marca zomrel vo Filadelfii v 50. roku veku svojho. Ortinszky za biskupa do Ameriky vymenovaný bol roku 1907.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Rábsky biskup Anton Fetser z príležitosti svojho desaťročného biskupskeho jubileuma na rozličné dobročinné ciele obetoval 60.000 korún. — Velkováradsky gr. kat. biskup dr. Demeter Radu na válečný sirotinec, ktorý majú stavať pre rumunské gr. kat. válečné siroty v Balázsfalve, obetoval 40.000 a balázsfalvský gr. kat. arcibiskup Viktor Mihályi 20.000 korún. — Velkováradsky rim. kat. biskup gróf Mikuláš Széchenyi z tej príležitosti, že ho kráľ vyznačil s rádcom železnej koruny prvej triedy, 15.000 korún obetoval k tomu cieľu, aby z toho obnosu chudobnejší kňazi velkováradskej diecése dostávali válečnú podporu. — Adolf Thym, prefekt budapešťanského kollegiuma Rákócziho, na podporu katolíckej tlače dal 5000 kor. a stolnobelohradská kapitula 600 korún. — Jágerská kapitula na dobré čítania pre uhorských ranených obetovala 1000 korún. — Dr. Viktor Asbót, kňaz rádu Minoritov a profesor gymnaziálny složil základinu 1000 korún aby ročné úroky dostával dobrý a usilovný žiak, ktorého otec padol vo vojne.

Tohoročný rozpočet Levoče vykazuje príjmov 516.052 kor., výdavkov ale 551.268 korún. K zaokrytiu chybujúcich 35.216 korún vyhodí sa 42% -ová obecná prirážková daň. Z lesa má mesto čistého dôchodku 157.000 korún. Válečná podpora ministra vnútra obnáša 15.757 korún. Na verejno-zdravotníckej veci obráti mesto 14.530 kor., na školské veci 26.851 korún, na verejno-čistotné veci 19.849 kor. a na patronátske veci 15.121 korún.

Óvodu Šárišanom. Ten vznešený pohyb, ktorý zaviedol spišský opatrovný spolok, aby Spiš vystavil jednu detskú opatrovňu na niektorom vidieku Šáriša spustošenom Rusmi, doteraz priniesol 1000 korún.

Katolícka kaplna z belehradskej trónnej siene. Z tlačového stánu oznamujú: Ačkoľvek v Belehrade už aj počas pokoja žilo asi 8000 rímsko-katolíkov, v srbskom hlavnom meste bol len malý katolícky kostol, a síce kostol rakúsko-uhorského konsulátu. Po obsadení Srbska starostou vojenského gubernátorstva bolo postarať sa pre početných katolíkov o zodpovedné miesto na vydržiavanie služieb Božích. Na tento cieľ vyhládli trónnu sieň rozstriedanej srbskej kráľovskej paloty, ktorú zodpovedne predstavili. Apoštolský poľný vikár Imrich Bjelik v nedeľu, 2. apríla, za veľkej slávnosti posvätil novú kaplnu a súčasne belehradskému mešťanostovi drovi Velkovičovi odovzdal 10.000 korún, ktoré svätý Otec Pápež daroval obyvateľom Srbska, ktorí sú na podporu utísknutí.

Pohrab hrdinov od Ušcieška. Z Černovic o pohrabe hrdinov, ktorí padli pri bránení mostných šiancov pri Ušciešku, oznamujú: Pohrab odbýval sa 23. marca v Horodenke. Hrdinských dragónov celé obyvateľstvo obce odprevadilo na poslednú cestu. Pohrab bol hlboko dojímavý. Pred pochodom kráčalo vojenské a občianske kňazstvo. Zatým nasledoval vojenský hudobný sbor, ktorý hral smútočné piesne; smútočný pochod z dvoch strán dragóni sprevádzali. Za rakvami kráčali pri živote ostavší hrdinovia dragónskeho pluku a pioníri, ktorí niesli kvetiny za svojimi padlými spolubojovníkmi. Potom kráčal veliteľ armádneho sboru, veliteľ divisie a plukovník Filip Planckh. Pri vchode cintora bola čiernym súknom obtiahnutá brána a na nej nápis: «Pro patria». («Za vlasť.») Pred otvoreným hrobom hudobný sbor zahral ľudovú hymnu, načo veliteľ armádneho sboru povedal reč, v ktorej oslavoval smrťou pohrdajúcu smeľosť padlých hrdinov.

Poštová správa v Lembergu. Správu haličskej pošty a telegrafu, ktorá bola posledne v Tarnove, teraz preložili späť do Lembergu. Na osobitnom vlaku doviezli 400 zamestnancov poštovej správy.

Veľkonočný urlaub vojakov. Dia nariadenia ministerstva vojny, nakoľko to vojenská služba dovolí, ku kresťanským vierovyznaniam patriacim vojakom 21. apríla na Veľký piatok, 22. apríla v Bielu sobotu a 23. apríla v prvú nedeľu veľkonočnú dajú urlaub. Vojaci židovskej viery v predvečer židovskej Veľkej noci, popoludní 17. apríla, 18. a 19. apríla dostanú urlaub. Toto nariadenie pohľadá sa aj na tých vojakov, ktorí konajú službu vo vojenských táboroch a mimo týchto.

Legitimácia nesúeim. Honvédske ministerstvo teraz vydal nariadenie o legitimácii tých, ktorí sa na assentírkach ustanovili. Nariadenie v súvisi s assentírkou hallčských a bukovinských utečencov medzi inými nakladá: «Haličských obyvateľov na každom verejnom mieste, aj na námestí, na železničnej stanici treba vyzvať, aby sa legitimovali, či sa na assentírke, ale zvlášte na náhradnej prehliadke ustanovili. Táto kontrola rozprestiera sa aj na všetkých vo veku vojovinnosti nachodiacich sa uhorských občanov a kontrolovaním poverení sú žandári.»

Zákaz barviť vajcia na Veľkú noc. Vláda vydala nariadenie, ktorým zakázala hotoviť kraslice, barvenie a okrasovanie veľkonočných vajec. Kto nariadenie prestúpi, môžu ho zavrieť aj na dva mesiace a posúdiť až na 600 korún pokuty. Týmto nariadením vláda prekrižovala výpočty mnohých špekulantov s vajcami, ktorí už vopred poskupovali vajcia a rátajúce na veľký odbyt z príležitosti veľkonočných sviatkov boli by cenu vajec náramne zvýšili. Ale preto veľkonočné kúpanie oblievanie nevystane, lenže mládencov bude málo. Tí tam na bojištach v Strype, v Dnjestry a v Isonze budú oblievať našich nepriateľov.

Zajatci v Taliansku. Z Lugana oznamujú, že v Taliansku vojenských zajatých upotrebia ku zemským prácam, denná mzda bude 50 centesimov, teda asi 50 halierov.

Dôstojník, ktorý má najväčší plat na svete. Časopis «Hadsereg» píše: Najväčší plat na svete má teraz «hlavný dozorca námornej válečnej sily Angličanov», ktorý má ročite 5000 funtov šterlingov (120.000 korún) platu a 1000 funtov šterlingov na cestovné trovy. Toto postavenie zorganizovali v prvom mesiaci vojny. Práve vtedy za náčelníka generálneho štábu vymenovali lorda Douglasa, ktorý dostáva ročite 4000 funtov šterlingov (96.000 korún) platu. Tu pripomíname, že v anglickej armáde najmenší plat má podporučík pechoty, a síce ročite 2299 korún.

Ušli ruskí zajatci. Zpomedzi ruských zajatcov, ktorí pracujú v horách Gölnicbányi, traja ušli, a síce Vasil Belanov, Alex Stiel a Komar Filin; zpomedzi 140 ruských zajatcov, ktorí pracujú na jordaneckej pile v spišskej Magure, dvaja tiež ušli. Týchto žandári hneď na druhý deň chytili v chotári haličskej obce Javorky práve v tom okamihu, keď si pochutnávali na jednej upečenej ukradnutej ovci.

Smrť jedného zločincina sarajevskej vraždy. Zase jeden z hlavných spoluvinníkov sarajevskej vraždy menom Negro Kerovič v mölendorfskej vojenskej trestnici zomrel. Keroviča po zavraždení arcikniežaťa Franca Ferdinanda a jeho manželky kňažny Hohenberg rozčuleny zástup zbil a len vojsko a polícia prekazila, že ho ľud nezahlušil. So pár rebár mu ale i tak dolámali. Keroviča 2. októbra roku 1914. odsúdili na smrť, ale bol omilostený a odsúdený na 20 rokov do ťazkého žalára. Kerovič trpel na suchoty a v trestnici ho ani nemohli na iné upotrebiť, ako na lepenie papierových vrecuškov. Kerovič 22. marca podľahol nemoci.

Preľikanosť. Z Debrecína píše, že na tamojšiu políciu prišiel veľkoobchodník Šalamún Ullmann a udal, že haličský ubehlik Izak Majer kúpil u neho väčšie zásoby korenín, jednu čiastku peňazí vyplatil, ostatné peniaze slúbil poslať na dobierku. Ullmann dal vyviezť tovar na stanicu, kde Majer už čakal. Kočiša poslal preč pod jakousi zámienkou a kým kočiš zas prišiel, Majer poslal tovar na svoju adresu jednoducho, teda nie na dobierku. Polícia tovar zhabala na stanici, Majera ale zatkla.

Ministerské uznanie — katolíckemu učiteľovi. Ján Alexy, rim.-kat. učiteľ vo Vybornej (Spiš), utiahol sa na odpočinok. Z tej príležitosti minister výučby a náboženstva za jeho vyše 40-ročné ľudovo-učiteľské účinkovanie vyslovil mu svoje uznanie.

Vojenské vyznačenia. Gustav Jesenszky, nadporučík a Franc Benedikt, rezervný poručík 85. pešieho pluku, za hrdinské a výtečné služby proti nepriateľovi dostali «Signum Laudis». Dr. Gejza Strasser, vojenský lekár 85. pešieho pluku, na uznanie výtečnej a sebaobetivej služby proti nepriateľovi, dostal korunový zlatý kríž na stužke medailly hrdinskosti. — Na uznanie hrdinského chovania sa, preukázaného pred nepriateľom, striebornú medailu hrdinskosti prvej triedy dostali kadéti Koloman Rumesik, Franc Kneiszel, Tomáš Guoth a kadétkandidát Eduard München; kadét Jozef Háber dostal ale znovu medailu hrdinskosti druhej triedy: všetci piati z košického 9. honv. pešieho pluku. Anton Simon, strážmajster 9. honv. pešieho pluku, dostal bronzovú medailu Červeného Kríža. — Fridrich Flachbort, rezervný poručík 67. pešieho pluku, na uznanie hrdinského chovania sa pred nepriateľom znovu vyznačený bol s odznakom «Signum Laudis».

Spišsko-richvaldská organizácia Katolíckej Ľudovej Jednoty 26. marca vydržovala svoju tohoročnú štvrtú poradu v prítomnosti 70 veriacich. Predmety boli: 1. Válečné hospodárenie. 2. Význam a úloha reholi v dnešnej dobe. Prednášali miestny farár a miestny učiteľ. Veriaci richvaldskej farnosti na nacionálny votivny kostol obetovali 12 korún.

Počasie v Spišskej Magure. V mesiaci mareci bolo také krásne počasie, na jaké ani najstarší ľudia nevedia sa rozpamätať. Už v druhom týždni marca začali orať a siať, vo viacerých obciach v tom mesiaci takrečeno už všetek ovos dostal sa do zeme. Jarné poľné práce konajú sa s najväčšou pilnosťou a usilovnosťou. Orú z opakujúcej školy vyšli chlapeci a 80-roční starci, ba aj ženy chytily sa pluha. Prekrásne marcové počasie vynahradilo nedostatok robotných síl.

Vlastenecká veľkodušná obetivosť Hanušovjanov. Účastníci hanušovského potravného a úverkového spolku vo Spiši v Magure lanskoročný svoj podelok (dividendu) dobrovoľne obetovali na válečné dobročinné ciele, a síce na ciele uhorského Červeného Kríža, na válečný sirotinec «Ottokár» a Katolíckemu Karitásu. 300 korún obnášajúci obnos odoslali katolíckemu deníku «Alkotmány». Tento vznešený skutok hanušovských účastníarov sám seba chváli a vyzýva aj účastníarov iných potravných spolkov ku konaniu kresťanského milosrdenstva a účinlivej lásky k vlasti!

Ktorý má svoje srdce na pravej strane. 42-ročný Desider Alexy z Mateoviec posledne na assentírke bol v Spišskej Novej Vsi. Pri tej príležitosti s veľkým prekvapením ustálili pri ňom, že má srdce na pravej a pečene (jatrá) na ľavej strane.

Na potraviny zadovážujúce stredisko spišskej stolice doteraz obecenstvo Spiša značilo 300.000 korún.

Smrť. Pavel Winkler, gelnický hlayný slúžny na odpočinku, predseda spišského ohňohasičského sväzku, majiteľ rytierskeho kríža rádu Franca Jozefa a čestného odznaku Červeného Kríža II. triedy s válečnou ozdobou, po prijatí sv. sviatostí, následkom zapálenia pľúc, 22. marca zomrel v spiš. Gelnici v 66. roku života svojho. Spišsko-sobotský advokát Koloman Winkler oplakáva v ňom svojho otca. Pohrabné obrady konal prepošfarár Emil Sobissek s veľkou kňazskou assistenciou. Na pohrabe súčasťníci sa nadžupan a podžupan spišskej stolice.

Kolera. Od 21. do 27. februára oznámili z územia Uhorska štvoro onemocnení na asiatickú koleru s dvoma smrtnými pádmi. Zomrelí boli civilné osoby v stolici Baraňanskej.

Mrtví a ranení.

(Číslo, stojace za menom, označuje kompániu, v ktorej patričný slúžil. Za menom stojaci † znamená, že dotyčný zomrel a za menom stojaca písmena «z» znamená, že patričný je zajatý. Všetci, pri ktorých niet žiadnej poznámky, sú ranení.)

Z 37. spoločného pešieho pluku: Czeglédi Aladár poručík v rezerve, (Betlér, Gemer) 16 †.

Z košického 9. honvédskeho pešieho pluku: Baran Michal (Hernádfő) 9, Bobák Jozef (Óviz) 11, Bobalik Vazul (Sáros) 9, Boženski Martin (Sárosbogdány) 12 †, Dörner Eugen (Igló) 10 †, Germ Oskar (Poprámeme) 10, Gyevecska Ján (Okolicsnó) 11, Hovanyec Pavel (Szlatvin) 11 †, Kočis Michal (Dolán) 11, Kostolin Andrej (Liptószentanna) 9, Petrán Ján (Szomolnok) 12 †, Podčedli Andrej (Pusztasalgó, Šariš) 12, Reierter Ján (Igló) 11, Želnicki Ján Juraj (Vörösalmas, Šariš) 11.

Z 25. spoločného pešieho pluku lučenského: Bódi Ludvik (Telfalu, Novohrad) 13, Bolo Ján (Szászpelsóc) 16 †, Čerpák Ján (Budaszállás) 16, Frajtik Pavel (Kovácsfalva, Zvolen) 13, Garai Andrej (Gömörhosszú) 16 †, Gyalog Ján (Kislibercse) oddelenie so strojovými puškami III, Lacko Ludvik (Rozsnyó) 16, Macurák Juraj (Vernár) 13, Medved Jozef (Medvés, Zvolen) 16, Mihalko Ján (Vashegy Bányatelep, Gemer) 13, Molnár Benedikt (Ipolykér) 16 z., Mondok Michal (Felsőszellő) 16, Oláh Jozef (Jánosi) 16, Oravec Štefan 13, Selecky Štefan (Zsibritó) 16, Tóth Ernest (Nagyszalatna) 13.

Z nitrianskeho 14. honvédskeho pešieho pluku: (pridelení 1. c. k. lansdturm. žandárskemu bataillonu) Andrásko Jozef 1 †, Brida Ján (Oszlány) 2, Brida Jozef (Oszlány) 2, Černa Michal (Zsitvagyarmat) 2, Degul Matej (Korpona) 2, Filus Pavel (Verbóc) 1, Ivanič Štefan (Aranyosmarót) 2, Kamerda Pavel (Szemere) 1, Kocurek Desider (Nyitra) 2 †, Lang Pavel (Jánosgyarmat) 2, Mészáros Ladislav (Érsekújvár) 1 †, Mihalek Jozef (Nyitra) 2, Smondrik Dominik 1 †, Tabri Franc 2, Zolcer Franc (Dejtár, Novohrad) 1, Žilik Štefan 2.

Z trenčianskeho 15. honvédskeho pešieho pluku:

Faltus Ján (Csejte, st. nitrianska) 3 z., Fraňo Juraj (Csejte) 3. náhradná kompnia z., Piskó Tomáš (Berekfalva) 7 z., Pivovárči Štefan (Sztrecsény) 6 z., (zomrel v zajatí), Pleško Andrej (Blatnica) 3 z., Polák Ján (Dojč) 3, náhr. komp. z., Prekop Tomáš (Zsolt) 1. náhr. komp. z., Pulmann Anton (Ószombat) 1, ranený a zajatý, Randa Franc (Biceszabadi) 3. náhr. komp. z., Raždik Ján (Kolaróc) 2. náhr. komp. z., Rechterik Jakub (Terhely) 8 z., Rehuš Pavel (Nagypetrős) 3. náhr. komp., ranený a zajatý, Reichsfeld Július 3. náhr. komp. z., Retzer Michal (Morvaór) 3. náhr. komp. z., Richtarech Ján (Bánpetri) 8 z., Rizek Ján (Császkó) 6 z., Robota Alojz (Jólak) 2 z., Rosina Gašpar (Vágormos) 3 z., Samaj Štefan (Kosárfalva) 3 z., Sankó Andrej (Alsómotesc) 2 z., Schmied Franc (Felsőstubnya) 4. náhr. komp. z.,

Zo 6. spoločného pešieho pluku : Jašo Jano (Dunagálos) 8, Jerkov Mladen (Palánka) 8, Kisgecsi Andrej (Petrócz) 9, Klacka Pavel (Petrócz) 12, Kleser Ján (Ujverbász) 14, Klespiesz Herman (Palánka) 13, Kollár Ján (Petrócz) 12, Kollár Michal (Kiszács) 12, Kovačik Štefan 14, Krnáč Martin (Petrócz) 15 †, Krnáč Pavel (Petrócz) 5, Krncsay Karol (Palánka) 13, Lačok Ján (Petrócz) 5 †, Lénca Pavel (Petrócz) 12, Lenyó Jozef (Kölpény) 5, Leškov Lazar (Szilbács) 15, Leškov Žarko (Szilbács) 15, Lohrer Jozef (Dunacséb, Báč-Bodrog) 8,

Majtán Mišo (Szilbács) 15, Makai Ján (Szilbács) 7, Marčok Michal (Kiszács) 11.

Z 12. spoločného pešieho pluku komárňanského : Grolmus Franc (Nyitrabánya) 10, Grosz Martin (Nagybörzsöny) 2 z., Grosz Mihal (Érsekujvár) 7 †, Gsvantner Ján (Vágvörösvár) 9, Gubric Ján (Nagysurány) 12, Gulička Franc (Szimó) 4 z., Györgyiák Martin 2 z., Haasz Pavel (Kovácsfalota) 3, Habán Ludvik (Galgóc) 2 z., Habermann Vilhelm (Gzarak) 2, Hagara Franc (Nyitranovák) 1, Hajovsky Valent (Istvánszabadja) 9, Halász Michal (Tormos) 9, Hankó Ján 6, Hanyó Ján (Felsőcsitár) 6, Hátas Jozef (Tornóc) 10, Henczel Jozef (Nagytapolcsány) 2 z., Herda Jozef (Kislóc) 2 z., Hermann Viktor jednoročný dobrovoľník tit. kaprál (Várköz) 12 z., Hertus Štefan (Hegyeshely) 8, Hickel Tomáš (Nyitrabánya) 7, Hlavač Valent (Kinorány) 9, Hlavina Peter (Vágvecse) 6, Hodál Stefan (Kerencs) 3 z., Horváth Rudolf (Galgóc) 1, Hostyánszki Ernest 3 †, Hrnčar Izidor (Beregszeg) 2 z., Hruřik Lukáč (Nagysurány) 2 z., Hubala Karol (Komját) 2, Humay Ján (Nádasér) 1, Ihuszek Ladislav (Alsószöllős) 1, Ikrényi Ernest (Kisvárad) 12, István Ján (Szkacsány) 1, István Ján (Szkacsány) 2 z., Jakubička Florian (Nyitraegerszeg) 1, Jančan Andrej (Tótmegyer) 1, Jancsó Jozef (Vágfarkasd) 3 z.

(Pokračovanie nasleduje.)

Amerikánsky

„Texas“ ručný mlynek

„Texas“ ručný mlynek je najlepši a najlacnejši mlynek prítomnosti, mele každé zrnó, kukuricu, pšenicu, ovos, jačmeň, fazulu, žalud atď. Na „Texas mlynku“ zdarma prevezmem každú opravu a za každý dobre stojím.

Cena 38 korún

ALOIS KIRALY následníka

Alexander Király

BUDAPEST, VI., Felsőerdősor-u. 6.

●●●●●●●●

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.

●●●●●●●●

Ja Anna Csillag

s mojimi 185 cm. obrovskej dĺžky LOREY VLASNI, ktoré som dosiahla 14 mesačným upotrebovaním vlastného vynálezu masti. Toto je jediný osvedčený prostriedok proti prehnutiu kupodperovaniu rastenia a posilneniu pody vlasov. — Pri mužskýchli v krát-kom čase pôsobí rastenie hustej brady, vlasom a brade dodá prirodzeného lesku a ľahkej ohybnosti a do najvyššieho veku chráni pred časným osedivením

Cena teglika : 4, 6 a 10 kor.

Poštové zásielky vybavujú sa každodenne, pri voprednom zaslaní obnosu alebo s poš-tovou dobierkou, do všetkých krajov sveta bezprostredne z dielne, kam všetky objednávania upraviť treba.

ANNA CSILLAG, Viedeň,

Kohlmarkt 20.

Makulatura papier

(starých novin papier veľmi hodí sa k zaobaleniu bársjakých predmetov) metr. cent po 12 K k dostaniu u vydavateľstva.

51 rokov v obchode, vyzkúmane dobrá osada na kosa. Nikte nikdy nemal lepšej kosa, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivého ostria zlatú kosu, za ktorú nás pozhňávať bude. Tieto kosa už od 50 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesod-povedné zameníme zdarma. — Cena jednej „Bazilika zlatej kosa“ s poštovou dobierkou :

	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
Cena 1 kosa	2-60	2-70	2-80	2-90	3-—	3-10	3-20	3-60 kor.

Cena 1 kusa Bazilika diamantovej osielky 1-50 kor. Takej nikdy nebolo. Zvláštne upozornenie pre sbierateľov kupcov na kosa. Pri kúpe 10 kusov kosa 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 30 kusov, zdarma posielame 3 kusy alebo jeden výborný 6 výstr. revolver, alebo jeden opravdve postriebrený metalový kríž. Prosíme na každý pád žiadať si náš veľký obrázkový cenník. Zdarma ho pošleme a každému spôsobíme s ním veľkú radosť. — K dostaniu v obchode: Jozef Marosi a Syn. Esztergom 15. číslo. 51 ročná osada na kosa a veľký obchodný dom.